Utlåtande KoUU 23/2018 rd– SRR 2/2018 rd

Kommunikationsutskottet

Statsrådets redogörelse om politiken för geografisk information

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om politiken för geografisk information (SRR 2/2018 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för utlåtande till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- överdirektör Pentti Lähteenoja, jord- och skogsbruksministeriet
- specialsakkunnig Kari-Pekka Karlsson, jord- och skogsbruksministeriet
- överinspektör Olli Lehtilä, kommunikationsministeriet
- enhetschef, brigadgeneral Antti Lehtisalo, försvarsministeriet
- konsultativ tjänsteman Aulikki Pakanen, försvarsministeriet
- ledande expert Ari-Pekka Dag, inrikesministeriet
- räddningsöverinspektör Rami Ruuska, inrikesministeriet
- dataombudsman Reijo Aarnio, dataombudsmannens byrå
- enhetschef Reijo Prokkola, Trafikverket
- enhetschef Tommi Arola, Trafiksäkerhetsverket
- direktör Jarkko Saarimäki, Kommunikationsverket
- branschdirektör Jouni Pulliainen, Meteorologiska institutet
- medlem i den operativa ledningsgruppen Heikki Isomaa, Air Navigation Services Finland Oy
- teknologidirektör Sami Pippuri, MaaS Global Oy
- verksamhetsledare Juha Saarentaus, Finnish Location Information Cluster
- verkställande direktör Mika Mäkilä, Linja-autoliitto
- utvecklingsdirektör Markus Lassheikki, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- ledande expert Ari Herrala, Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- verksamhetsledare Marko Forsblom, Älykkään liikenteen verkosto - ITS Finland ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- inrikesministeriet
- Posti Ab.

Klart
5.1

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utnyttjandet av geografisk information har i dag en betydande roll i ett flertal samhällsfunktioner såsom transport och logistik, kommunikationsnät, byggande och fysisk planering och bland annat inom säkerhetssektorn. Enligt erhållen utredning är den geografiska informationen av god kvalitet i Finland internationellt sätt, och Finland har således goda utgångspunkter för att bidra till att geografisk information utnyttjas mångsidigare och mer effektivt.

När teknik som artificiell intelligens och automation sprids till nya verksamhetsfält ökar betydelsen av geografisk information sannolikt ytterligare. Mer effektivt bruk av geografisk information kan leda till utveckling av nya tjänster, bidra till att samhällets säkerhet och konkurrenskraft och även effektivisera den offentliga förvaltningens verksamhet. För utveckling av transporter och även kollektivtrafik erbjuder geografisk information nya möjligheter också med avseende på att utveckla trafiksäkerheten. Att optimera logistiken med hjälp av geografisk information kan medföra betydande besparingar och även främja miljömålen.

Utskottet ser det som ytterst positivt att redogörelsen om politiken för geografisk information ska främja utnyttjandet av denna information bland annat genom att se till att den geografiska informationen är kompatibel och tillgänglig.

Att säkerställa en hög kvalitet på adressuppgifter

Utskottet ser det som ytterst viktigt att sätta adressuppgifter jämte tillhörande processer i skick bland annat med avseende på utvecklingen av den autonoma trafiken och turismen. Enligt erhållen utredning finns det betydande variation också regionalt i hur adressuppgifter upprätthålls, och särskilt med avseende på vägtrafik är det ofta inte lätt att få tillgång till information om planläggning och byggande av gator. Att komplettera den information som tas upp i redogörelsen bland annat med adressuppgifter om ingång till byggnader kan effektivisera exempelvis säkerhetsmyndigheternas verksamhet.

På grund av att adressuppgifter är så viktiga ur ett samhällsperspektiv anser utskottet att också offentliga myndigheter såsom kommuner bör ha en skyldighet att upprätthålla och erbjuda uppdaterade adressuppgifter och annan geografisk information av god kvalitet för utnyttjande i andra sammanhang.

Tillgång för alla till exakt lokalisering

En tillräckligt exakt lokalisering är ett nödvändigt villkor för utvecklingen av en trygg automation av trafiken. Enligt utskottets uppfattning ställer autonom trafik rätt höga krav på lägesnoggrannhet, att informationen kan fås i realtid och att kvaliteten är hög. Det bör när redogörelsen verkställs beaktas bland annat vid definitionen av geografisk information.

Utskottet ser det som viktigt att exakt lokalisering kan utnyttjas i hela Finland. Det kräver enligt erhållen utredning också satsningar på satellittjänster särskilt inom de arktiska regionerna. Satellitnavigering och utvecklingen av den har en central betydelse för många centrala samhällsfunk-

tioner såsom luftfart. Inom luftfart och även inom många andra branscher har också den tredimensionella dimensionen av geografisk information en central betydelse för funktionerna.

Utveckling av lagstiftningen

Utskottet vill betona betydelsen av att definiera kraven på interoperabilitet mellan såväl information som informationsplattformar. I redogörelsen sägs att aktörerna inom offentlig förvaltning åläggs att i överensstämmelse med bestämmelser, standarder och rekommendationer producera, upprätthålla och erbjuda sin geografiska information enligt gemensamt överenskomna internationella standarder.

Utskottet anser att dessa utgångspunkter är goda, att de minskar mängden överlappande arbete och att de främjar tillgången till information. Särskilt med tanke på utveckling av nya tjänster ser utskottet det som ytterst viktigt att geografisk information är interoperabel så att informationen kan kombineras för nya användarbehov.

Utskottet vill betona att Finland inom området för geografisk information har många privata företag vars kompetens det är viktigt att utnyttja såväl vid beredning av bestämmelser som när praktiska åtgärder planeras och genomförs.

De reformer som gäller samutnyttjande av information kan medföra utmaningar i fråga om praktiskt genomförande. För att säkerställa att regleringen genomförs effektivt är det angeläget att satsa på ett fungerande samarbete mellan olika aktörer, definition av villkor för användning av information och lösningar på kostnadsfrågorna.

Samhällets övergripande säkerhet och skydd för privatlivet

Geografisk information kan i många fall kombineras också med en fysisk person. Utskottet vill i fråga om genomförandet av åtgärderna i redogörelsen betona behovet av att i alla skeden beakta skyddet för privatlivet och den nationella regleringen och i synnerhet EU:s dataskyddsförordning (679/2016) som tillämpas nationellt. Utskottet noterar också att den geografiska information som använts i e-tjänster också kan vara förmedlingsuppgifter enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) som ingår i skyddet för konfidentiella meddelanden, och om hanteringen av dessa uppgifter har det föreskrivits relativt noggrant avgränsat och hanteringen har begränsats endast till vissa syften. Utskottet anser att också medborgarnas rätt till egen data är en central utgångspunkt för utvecklingen av utnyttjandet av geografisk information.

Utskottet vill betona att geografisk information bör definieras, lagras och överlåtas med beaktande av samhällets övergripande säkerhet. I fråga om att tillhandahålla information bör det i alla situationer beaktas att en del av den geografiska informationen också kan medföra säkerhetsrisker. Med avseende på säkerhetsmyndigheternas verksamhet är det viktigt att den geografiska information som de behöver och tillgången till den ska utvecklas, men all information som är kritisk för samhällets funktion bör inte vara öppet tillgänglig, och alla slag av missbruk av information måste gå att förhindra.

Utskottet betonar betydelsen för planering och genomförande av systemet av att det enligt redogörelsen ska skapas en plattform för geografisk information för säkerhetsmyndigheterna. Utskottet betonar också betydelsen av en generellt hög nivå på informationssäkerheten vid hantering av geografisk information. Att geografisk information i fortsättningen utnyttjas allt mer i olika samhällsfunktioner och tjänster ställer höga krav på att informationen är tillförlitlig och att systemen fungerar.

Fortsatt beredning av åtgärdsprogrammet

Utskottet ser med tillfredsställelse att redogörelsen ställer upp ambitiösa mål för att utveckla utnyttjandet av geografisk information. Enligt erhållen utredning kommer beredningen av åtgärdsprogrammet, som redan förbereds, att ha en central betydelse för redogörelsens genomslag. Utskottet menar att för att målen ska nås behövs också ambitiösa utvecklingsåtgärder. När utvecklingsåtgärderna definieras bör det dock med omsorg övervägas vilka resurser de kräver och samtidig hur dessa resurser ska tillhandahållas.

Utskottet menar att det i fortsättningen också bör tas fram metoder för fortsatt utnyttjande av information som insamlas av fordon, både om fordonens funktion och miljön. Fordonstillverkarna har för närvarande egna system, men framöver bör det tas fram metoder för att utnyttja denna datamängd också i större omfattning för andra syften. Enligt erhållen utredning kan geografisk information och ökad automation inom en nära framtid vara behjälplig för att betydligt minska olyckor och dödsfall i trafiken. Utskottet betonar också vikten av att satsa på forskning kring geografisk information i fortsättningen. Meteorologiska institutets omfattande datamängder om bland annat väderleken kan utnyttjas för att utveckla trafiksäkerheten.

Utskottet noterar att genom lagen om transportservice (320/2017) ska kontaktytorna för data hos aktörerna inom trafiksektorn öppnas för att göra det möjligt att utveckla nya tjänster. En del av denna datamängd som gäller transporter är också geografisk information. Därför är det viktigt att vid beredningen av åtgärdsprogrammet säkerställa att det inte vid utvecklingsarbetet uppstår överlappning i fråga om kraven i de olika lagarna och åtgärdsprogrammet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att jord- och skogsbruksutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande KoUU 23/2018 rd

Helsingfors 10.10.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen blå
vice ordförande Markku Pakkanen cent
medlem Olavi Ala-Nissilä cent
medlem Mikko Alatalo cent
medlem Jukka Kopra saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mia Laiho saml
medlem Mats Löfström sv
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
medlem Sofia Vikman saml.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.